

14245

PARTITIONUM
Theologicarum

Disputatio XI.

DE

PECCATO
ACTUALI.

In illustri Academia VVitteber-
genfi proposita;

PRÆSIDE

M. IACOBO MARTINI
Professore publico:

RESPONDENTE

JOHANNE CURTZMANNO
URATISLAVIENSE.

MAGDEBURGI,

Excudebat Ioachimus Boëlius.

Sumtibus Clementis Bergeri Bibliopolaë
Witteberg: Anno 1611.

Theol. ev. dogm.
68^m - 11

V I R I S

Magnifico, Antiquâ profapiâ nobi-
lissimo, magnâ autoritate amplissimo, exi-
miâ prudentiâ præcellentissimo, & primariâ
virtutum Pietate præstantissimo

D O M I N O

A D A M O Dobschütz /

in Tilmenaw / re.

Urbis & Ducatus Vratislaviensis CAPITANEO:

N E C N O N

*MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS, AM-
plissimis, eximijs, Consultissimis*

Augustissimæ in eâdem Vrbe Reipub. CONSV-
LIBUS & SENATORIBUS CAETERIS
de Patriâ præclarè merentibus,

*Dominis Mæcenatibus & Patronis meis singu-
lariter suspiciendis,*

Observantiæ & debitæ gratitudinis ergo
Disputationem hanc Theologicam

Humillimè dedico & mitto

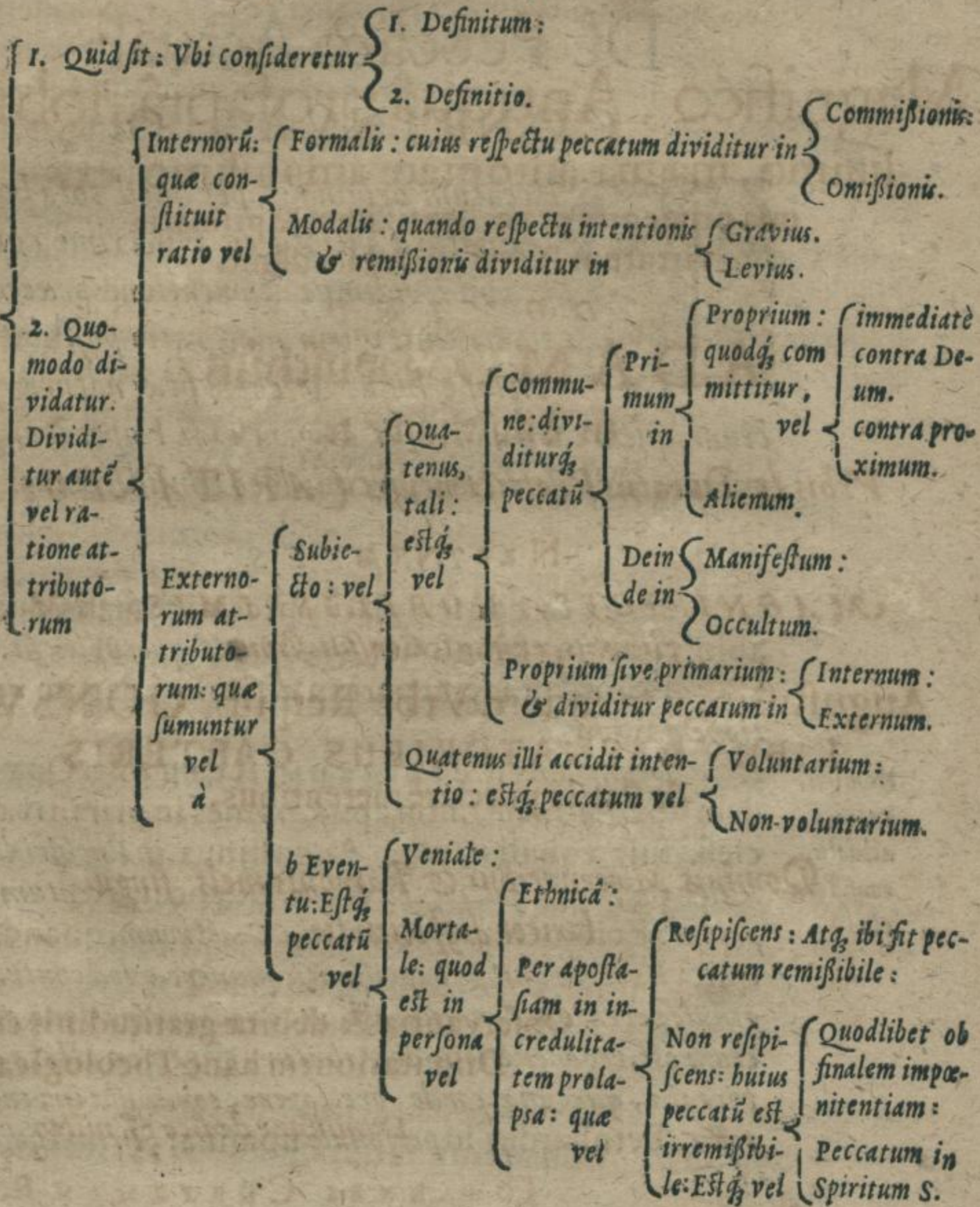
Sächsische **JOHANNES CURTZMAN** Resp.
Landesbibliothek
Dresden

Aus der
Schloßbibliothek zu Oels
1885

1881

Typus hujus Disputationis.

DISPUTATIO XI.
De Peccato Actuali.
CONTINUATIO.

Peccatum originale, per quod tota hominis natura vitata & miserrimè corrupta est, vidimus disputatione præcedente. Ordinis igitur nunc ratio postulat; ut vitiosæ hujus & corruptæ naturæ fructum, quem caro adversus Legem DEI operatur, peccatumq; actuale dicitur, ultimo loco consideremus.

T H E S E S.

- I. Θεωρία & contemplatio peccati actualis duabus absolvitur quæstionibus: *Quid sit, & quotuplex sit.*
2. Prior considerat partim *definitum*, partim *definitionem* ipsam.
3. *Definitum* est PECCATUM ACTUALE. Quæ quidem vox (*actuale*) non apud omnes in primitivâ Ecclesiâ fuit æquali in usu. Augustinus in *Enchirid. cap. 44. & 50. Tom. 3. col. 167. D. & 169. D.* vocat peccatum proprium: Et ibidem *cap. 64. col. 174. C. activum*, quando inquit: *Excepto quippe baptismatis munere, quod contra originale peccatum donatum est, ut, quod generatione attractum est, regeneratione detrahatur; & tamen activa quoq; peccata, quæcunq; corde, ore, opere, commissa invenerit, tollit.* Bernhardus id personale nominat; *Primū quidem,*
in-

Nominis,
Peccati
actualis,
considera-
tio.

inquiens, originale, secundum personale dixerim. Serm. Feria quartæ hebdomadæ poenosa de Pass. Dom. in Exempl: Parisiens. Colum. 141. A. Vocat tamen & ipsum *actuale* Serm. 4. Super, Regina, Colum. 1773. I. quando de CHRISTO inquit: *Innocens fuisti ab originalibus & actualibus peccatis: Nemo ita præter te.*

4. Fundatur tamen nomen & vox hæc in sacris li- Denomina-
teris: quod ex vocibus planè idem significantibus factis tio hæc
est manifestum. Nam I. habetur hæc phrasis: ἐργάζεσθαι fundatur
τὴν ἀνομίαν *Matth. 7. v. 23. vel ἀμαρτίαν Jac. 2. v. 9. II. κα-* in S. scri-
τεργάζεσθαι *Rom. 7. v. 17. III. ποιῆσαι τὴν ἀμαρτίαν Job. 8. pturá.*
v. 34, 44. I. *Cor. 6. v. 18. Eph. 2. v. 3. I. Job. 3. v. 4. IV. τὰ*
ἔργα τῆς σαρκός, opera carnis, *Ad Gal. 5. v. 9. Eph. 5. v. 11.*
V. αἱ πράξεις τῶ παλαιῦ ἀνθρώπου, facta sive operationes
veteris hominis, *ad Coloss. 3. v. 11. VI. Opera mala,*
I. *Job. 3. v. 12: ὅτι τὰ ἔργα αὐτῆ πονηρὰ ἦν: τὰ δὲ τῶ ἀδελφῶ*
αὐτῆ δίκαια: *Quia opera ejus (Cain) mala erant: &c:*
VII. Opera infrugifera tenebrarum, *Ephes. 5. v. 11. Rom.*
13. v. 12. VIII. Opera carnis, *Gal. 5. v. 19.*

5. Est autem peccatum *actuale* omne cogitatum, dictū, Peccatum
aut factum contra Legem DEI, ex depravatâ naturâ, tan- *actuale*
quam fructus ex arbore suâ, proveniens. *quid sit.*

6. Genus in definitione hac, quia in definito conti- Genus.
netur, ommissum est: Est autem *Peccatum.*

7. Differentia duplex exprimitur: altera sumitur Differen-
à formali ratione: altera à causâ efficiente. *tia.*

8. Formalis ratio duplex datur. Prior est interna. I. A forma-
Nempe, quòd peccatum sit id, quòd cogitetur contra, *li ratione.*
Legem DEI: Posterior est externa: nimirum quòd sit
id, quòd vel verbo vel opere perficiatur contra normâ justi-
tiae divine.

9. Prior itaq; consistit in actione internâ, ideoq; tan- *Quæ vel*
tùm à mente & voluntate hominis pendet. In mente *actio inter-*
enim *na.*

enim consistunt dubitationes de DEO: in voluntate & corde concupiscentia mala, ira, odium, invidia, securitas, perversitas, impatientia & similes affectus. Nam licet hi non incommodè ad peccatum originis referantur: sunt nihilominus actualia, quando nimirum accedit deliberatio, consensus, προαίρεσις, & oblectatio.

Vel externa.

10. Posterior ratio formalis consistit in actione externa: Quocirca non tantum à mente & voluntate (licet & istæ concurrant) verum etiam ab organis externis & ipsâ locomotivâ dependet: estq; quasi consummatio peccati, ut Jacobus loquitur.

11. A causa efficien-
te.

11. Ceterum causa immediata & proxima peccatorum actualium est peccatum originis seu depravata natura: Sunt enim fructus & opera carnis, de quibus loquitur & docet Apostolus Paulus ad Galat. 5: *Manifesta sunt opera carnis, quæ sunt hæc: Adulterium, scortatio, immunditia, lascivia, simulacrorum cultus, veneficium, inimicitia, lis, emulationes, cædes, ebrietates, commestationes, & his similia: de quibus prædico vobis, quemadmodum prædixi, qui talia agunt, regni DEI hæredes non erunt.* Et Rom. 7. v. 5. inquit: *Cum essemus in carne; affectus peccatorum, qui sunt per legem, vigeant in membris nostris ad fructificandum morti.* Ibid. v. 17: *Nunc autem non ego perpetro illud, sed inhabitans in me peccatum. Novi enim, quod non habitet in me, hoc est, in carne meâ, bonum: Nam velle adest mihi; at ut faciam bonum, non reperio. Non enim, quod volo, facio bonum: sed, quod non volo, malum, hoc ago. Porro si, quod non volo ego, hoc facio, non jam perpetro illud, sed inhabitans in me peccatum.* Et mox v. 23. *Video aliam legem in membris meis rebellantem legi mentis meæ, & captivum reddentem me legi peccati, quæ est in membris meis.* Ubi Apostolus originale peccatum vocat peccatum inhabitans & operans: Actua-

Actuale verò omne malefactum, quod ex operatione illâ producitur.

12. Unde sequitur hoc *πρόσμετα*, nempe, *Peccata actualia non tantum in adultis; verum etiam in infantibus inveniri.*

πρόσμετα
Peccatum
est in in-
fantibus.

13. Peccatum enim originis ut nunquam otiosum est; ita subinde quoq; in infantibus actionum vitiosarum cum internarum, tum externarum causa existit. Hoc enim ipsum est, quod Jehova quaeritur *Gen. 6. v. 5. & 8. v. 21: Omne sumentum cogitationum cordis humani tantum malum esse omni tempore ab adolescentiâ.*

14. Proximam verò & internam causam actualium peccatorum, nempe vitiû originale quando ponimus, remotiorem, externam, irritatricem, & impellentem, ut & occasionem peccandi non excludimus, sed omninò includimus. Ut enim genus proximum non negat, sed præsupponit potiùs genus remotû: ita quoq; causa proxima, remotiores, adjuvantes, impellentes & similes non excludit, sed includit & præsupponit.

15. *Diabolus* igitur ut omnis mali prima est causa; *Diabolus* Ita quoq; in vitiosis hisce actionibus non otiosus, sed valde negotiosus est.

quoq; caus-
sa peccato-
rum actua-
lium.

16. Is enim *adversarius noster* tanquam leo rugiens obambulat, quarens, quem devoret, *1. Petr. 5. v. 8. Et, qui committit peccatum, ex diabolo est,* inquit Johannes *1. Epist. c. 3 v. 8. Eodem modo Apostolus Paulus ad Epb. 2. v. 2. testatur, quod peccatores ambulent juxta seculum mundi hujus, juxta principem, cui potestas est aeris, & Spiritus nunc agentis in hominibus contumacibus. Et ibid. c. 6. v. 11. jubet induere universam armaturam DEI, ut possimus stare adversus insidias diaboli. Quoniam addit v. 12. non est nobis lucta adversus sanguinem & carnem, sed adversus imperia*

adver-

adversus potestates, adversus mundi dominos, rectores tenebrarum seculi hujus, adversus spirituales malitias, quae sunt in sublimi. Et 2. Timoth. 2. v. 26. docet infideles à diabolo captivos teneri.

Occasio peccandi. 17. Occasionem peccandi præbent & mala exempla & scandala 1. Cor. 15. v. 33: *Corrumpunt bonos mores colloquia prava.* Atq; hinc monet Apostolus 1. Cor. 10. v. 32: *Sine offendiculo estote.* Item 2. Cor. 6. v. 3: *Nemini date ullum offendiculum.* Et Rom. 14. v. 18. *Hic adhibete judicium, ut ne offendiculum ponatur fratri aut scandalum.*

Deus peccati actualis causa non est. 18. Quia igitur corrupta hominis natura unà cum Diabolo totalis peccatorum actualium causa. Ergo inter causas istorum Deus numerari nullo modo potest.

19. Ut enim Deus nullius omninò peccati est causa, ut demonstratum est *disput. 9.* ut etiam peccati originis vel autor vel approbator nullo modo dici potest; ut in specie ostensum *disput. 10.*: Ita & actualium peccatorum effector nullo modo vel respectu censi debet. Quandoquidem *omnis homo mendax, Deus autem verax; sicut scriptum est: Ut justificeris in sermonibus tuis, & vincas, cum judicaris, Rom. 3. v. 4.* Item: *Numquid injustitia est apud Deum? Absit; Rom. 9. v. 14.* Item 1. Petr. 1. v. 15. & 16: *Sicut is, qui vos vocavit, sanctus est, ipsi quoque sancti in omni conversatione reddamini. Propterea scriptum est; Sancti estote, nam ego sanctus sum.* Et Joh 1. Epist. c. 1. v. 5. testatur, *Deum lucem esse, nec tenebras in eo esse ullas.* Et ibid. c. 3. v. 9. inquit: *Quisquis natus est ex Deo, peccatum non committit.*

Deus permittit impenitentes in graviora incidere peccata. 20. Interim non negamus, Deum loco poenae impenitentes subinde in graviora incidere peccata, permittere.

21. Quando enim nullus poenitentiae conceditur locus,

CUS,

DEUS, **DEUS**, ut justus iudex & vindex scelerum, gratiam suam subtrahit, *Rom. 1.* quâ subtractâ, homo suis committitur cupiditatibus, & quia ex se nihil omninò boni agere quit, indies magis magisque in peccata ruit, peccataq; peccatis cumulat.

22. Quæ subtractio & desertio poenæ loco est, iuxta illud Gregorii: *Peccatum, quod ex peccato oritur, non jam peccatum tantummodò est, sed peccatum & poena peccati.*

23. De poenâ hâc loquitur Paulus; quando *Act. 13.* ex Habacuc minatur Judæis excæcationis poenam: *Videte ergo, ne superveniat vobis, quid dictum est in Prophetis: Videte contemtores, & admiramini, & evanescite, quia opus operor ego in diebus nostris, quod non credetis, si quis enarraverit vobis.*

24. Idem facit Apostolus Paulus *Act. 13:* *Bene Spiritus Sanctus locutus est per Esaiam Prophetam: Vade ad populum istum, & dic: Auribus audietis, & non intelligetis: & videntes videbitis, & non perspicietis. Incrassatum enim est cor populi hujus, & auribus graviter audiverunt, & oculos suos compresserunt, ne quando videant oculis & auribus audiant, & corde intelligant, & convertantur, ut sanem eos.*

25. Et alibi inquit idem Apostolus: *DEUS tradidit gentes cupiditatibus cordium suorum in impuritatem, ut ignominiam afficerent corda sua inter se, Rom. 1. v. 24. Et mox v. 28: Tradidit eos DEUS in mentem omnis iudicij expertem, ut facerent, quæ minimè conveniunt. Item 2. Thes. 2. v. 10, 11, 12: Pro eo, quod dilectionem veritatis non receperint, in hoc, ut salvi fierent, mittit eis DEUS efficaciam erroris, ut credant mendacio: ut damnentur omnes, qui non crediderunt veritati, sed acquieverunt in injustitia.*

Actio DEI 26. Actionem verò DEI & actionem peccatoris hinc
& actio pec- accuratè distinguas, ne DEUM peccati autorem blas-
catoris di- phemè constituas.

*stinguan-
tur.*

27. DEUS enim hinc nihil agit aliud, quàm quòd
subtrahat suam gratiam. Quæ actio peccatum esse ne-
quit: Quia justa est: aufert enim illam DEUS à respu-
ente & pedibus quasi conculcante. Ergo tantum id,
quod à peccatore perpetratur, peccati nomine & defi-
nitione veniet. Pertinet huc illud Augustini in Ps. 69:
*Addit DEUS iniquitatem super iniquitatem, non vulne-
rando, sed non sanando: Sicut febrem aut morbum augemus,
non morbum adhibendo, sed non succurrendo.*

28. Quando verò cum peccatore eò perventum est,
de illius conversione & salute actum esse videtur. Rectè
enim Cassiod. in Psalm: *Tantum unusquisq; à divinitate
repellitur, quantum ejus peccata cumulantur. Quantitas
enim delicti, mensura est repudiij, quia tantum à DEO reus
longior redditur, quantum numeroso crimine dilatatur.*
Et Ecclesia cum Luthero canit:

*Ich fürcht fürwar die Göttlich Gnad/
Die Er allzeit verspottet hat /
Wird schwerlich ob ihm schweben.*

Atq; hætenus questio quid sit peccatum actuale.

*Divisio
peccati a-
ctualis.*

29. Sequitur nunc secundum disputationis mem-
brum, quo quæritur, *quomodo peccatū actuale dividatur.*

30. *Dividitur autem partim ratione attributorum
internorum, partim attributorum externorum.*

31. *Interna attributa constituit & ratio formalis, &
ratio modalis.*

32. *Secundum rationem formalem peccatum dividi-
tur in commissionis & omissionis.*

33. Tota enim formalis ratio omnium peccatorum
actua-

actualium in eo consistit, quòd vel committatur aliquid, quod lex prohibet; vel omittatur aliquid, quod lex mandat.

34. Quod autem peccato omissionis actionis quoq; Peccatum Omissionis appellatio competat, ideoq; actualiale peccatum dici rectè dicitur peccatū actualiale queat; id facilè intelligitur, Si graduum rationem, quæ piâ vetustate observata est, in peccato consideremus, quorum in hoc plures, in alio pauciores: *Videatur Lombard. l. 2. dist. 24. August. de Trinit. lib. 12. c. 2.*

35. Gradus autem hi sunt: 1. Prava suggestio: 2. Gradus delectatio, τὸ δὲλεάζειν: 3. Consensus: 4. Machinatio: peccatorū actualium. 5. Ipsa mala operatio. Quibus D D. Chemnitius ex Gregorio Magno & Isidoro addit: 6. Peccati consuetudinem: 7. Ex hoc excusationem: 8. Inde defensionem: 9. Ob-
stinationem: 10. In his exultationem, *Prov. 2. v. 14. Psal. 52. v. 3. Esa. 3. v. 9. Genes. 19. v. 9.* 11. Reprobos sensus, *Rom. 1. v. 28.* 12. Tandem peccatum in Spiritum Sanctum.

36. Cum igitur pleræq; hæ actiones non tantum in commissionis, verum etiam in omissionis incidant, tam hoc, quam illud pariter actualiale appellandum censemus.

37. *Peccata* igitur *commissionis* sunt, quando mala, Peccata Commissionis quæ à DEO in lege prohibita sunt, operamur. De peccatis hisce loquuntur dicta, *Psal. 6. v. 8. Discedite à me omnes, qui OPERAMINI iniquitatem.* *Ezechiel 16. v. 50. De Sodomæis: Fecerunt abominationem coram me: & abstuli eos, sicut vidisti &c.*

38. *Peccata omissionis* sunt, quando officii nostri partes negligimus, aut bona facienda intermittimus. Huc Peccata Omissionis pertinent hæc & similia dicta, *Jac. 4. v. 17: Qui noverit quæ rectè facere, nec facit; hic peccato tenetur.* *Luc. 12. v. 47: Ille servus, qui novit voluntatē Domini sui, nec se comparavit, nec fecit ex voluntate ipsius, multis plagis cadetur &c.*

39. Porro ratione modi & gradus diversi, distinguitur peccatum in *gravius* & *levius*. Vocamus discrimen hoc modale: Nam quæ secundum magis & minus, sive secundum intensiorem & remissionem distinguuntur, modis & gradibus distinguuntur, non formis vel specie.

Levius peccatum & gravius.

40. *Levius peccatum* est, quod respectu alterius minus reatui obnoxium; *Gravus* contra. *Luc. 10. v. 12, 14. & 12, v. 47.*

41. De levioribus peccatis tenendus est elegantissimus locus Augustini *de diversis Serm. 34. de vocatione Apost. Pauli Tom. 10. Col. 1646. B. C.* ubi inquit: *Sunt autem levia peccata & minuta, quæ devitari omnino non possunt, quæ quidem videntur minora, sed multitudine premunt. Nam & acervus frumenti minutissimis granis colligitur, & tamen onerantur inde naves. Et si amplius onerentur, demerguntur, in flumen deicit aliquem & occidit. Sed et si pluvia sit minima, minutissimis guttis tamen multos interficit. Illud uno ictu perimit, illa ex multitudine extinguit. Magnæ bestię uno morsu occidunt hominem: minute autem, cum fuerint multe congregatę, plerumq; interimunt, & talem perniciem inferunt, ut pœnis hujusmodi gens superba Pharaonis judicari meruit. Sic ergo, quamvis minuta sunt ista peccata; tamen quia multa sunt, ut congregata acervum faciant, quo te premant, bonus est Deus, qui etiam ipsa dimittit, sine quibus non potest ista vita duci.*

Peccata non sunt æqualia.

42. *ἰσότηματα*: Non igitur omnia peccata sunt æqualia vel paria.

43. Quod probo: I. Quia id scriptura manifestè testatur, *Ezech. 4. v. 5, 6. Item c. 5. v. 5. & seqq. & c. 16. v. 47. Matth. 10. v. 15. c. 11. v. 24. c. 23. v. 14. Luc. 10. v. 12, 14. c. 12. v. 47, 48. c. 20. v. 47. Job. 19. v. 11. 1. Timoth. 5. v. 8. 2. Pet. 2. v. 20, 21.* II. Quia est pœnæ inæqualitas, quæ inæqualitatem delicti

delicti in justo iudicio necessariò arguit. *Matth. 5. v. 22.*
Item 10. v. 15. III. Quia gravius est peccatum, quo im-
 mediatè D E U S, quàm quo homo offenditur. *1. Reg. 2. v.*
25. Matth. 12. v. 32. Marc. 3. v. 29. Luc. 12. v. 10. 1. Johan. 5. v. 16.
Hebr. 6. v. 4. & 10. v. 26. IV. Quia gravius est peccatum,
 quo in parentes, quàm quo in proximum peccamus,
1. Cor. 5. v. 1, 2. V. Quia levius est, quando quis necessi-
 tate coactus furatur, quàm quando alius saturandæ li-
 bidinis ergò uxori proximi infert stuprum, *Prov. 6. v. 10.*
 VI. Quia levius est concupiscere, quàm consummare;
Matth. 5. Rom. 8. v. 13. Jac. 1. v. 15. VII. Quia gravius
 peccat sciens, quàm ignorans, *Jac. 4. v. 17.* VIII. Quia
 gravius peccat ex pertinaci malitiâ, quàm ex imbecil-
 litate. IX. Quia in eodem delicto gravius peccat fide-
 lis, quàm infidelis. *Luc. 12. v. 24. Hebr. 10.* X. Quia gra-
 vior est turpitudine operis, quàm Sermonis.

44. *Externa peccatorum attributa sumuntur vel à sub- Externa
 jectò, vel ab eventu. peccatorū
 attributa.*

45. *A subjecto quidem, vel quatenus tali, vel quate-
 nus illi accidit intentio.*

46. *Illo respectu subjectum quando sumitur, vel est
 commune, quod est totus homo: vel proprium, quod est
 subjectum primum & principale.*

47. *Quatenus totum hominem sumis, Primum pec-
 catum est vel proprium, vel alienum. Deinde est vel ma-
 nifestum, vel occultum.*

48. *Peccatum proprium est, quod quilibet contra. Peccatum
 Legem D E I prævaricando admittit, Num. 27. v. 3: de proprium.
 Zelaphehado dicitur: Pater noster mortuus est in deser-
 to, nec fuit in seditione, que concitata est contra Dominum,
 sub Coreb, sed in PECCATO SUO mortuus est, Ezech.
 18. v. 20. Anima, qua peccaverit, ipsa morietur. Rom. 2. v.
 21: Qui alium doces, te ipsum non doces: Qui predicas, non*

furandum, furaris: Qui dicis; non mæchandum, mæcharis: Qui abominaris Idola, sacrilegium facis: Qui in legem gloriaris, per prævaricationem legis Deum inhonoras.

Peccatum
proprium
duplex.

1. Contra
Deum.

49. Peccatum proprium est duplex: vel committitur immediatè contra DEUM, vel immediatè contra proximum.

50. Illud est, quod priore Decalogi tabulâ prohibetur: De quo loquuntur hæc & similia dicta: 1. Sam. 22. v. 25: *Si peccaverit homo in hominem, iudex judicare poterit; Si autem homo peccaverit in Deum, quis orabit pro eo?* Esa. 3. v. 8: *Ad inventiones eorum contra Deum &c.* Luc. 15. v. 21: *Peccavi in cælum, hoc est, adversus DEUM qui habitat in cœlis.* Psal. 123. v. 1.

2. Contra
proximum.

51. Peccatum, quod immediatè contra proximum committitur, illud est, quod secundâ Decalogi tabulâ prohibetur: Et de eo loquuntur sequentia dicta. Levit. 5. v. 22: *Si quodlibet aliud ex pluribus fecerit, in quibus solent peccare homines, nimirum adversus se mutuo &c.* 1. Reg. 8. v. 31: *Si peccaverit homo in proximum suum, &c.* Matth. 18. v. 15: *Si peccaverit in te frater tuus, &c.*

Peccatum
alienum.

52. Alienum peccatum est, quod quidem ab alio perpetratur, alius tamen illius particeps redditur, adeò ut iræ quoq; ac maledictionis non minùs hunc, quàm primarium autorem reum constituat. De peccato hoc loquuntur sequentia dicta 2. Cor. 6. v. 14: *Nolite jugum ducere cum infidelibus: Quæ enim participatio justitiæ cum iniquitate, &c.* Eph. 5. v. 7: *Nolite effici participes eorum; nempe infidelium.* Ibid. v. 11: *Nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum, magis autem redarguite,* 1. Tim. 5. v. 22: *Manus citò nemini imposueris, neq; communices*
PECCATIS ALIENIS.

Reddimur
alienis pec-
catis parti-
cipes.

53. Reddimur verò alienis peccatis participes duobus modis: Committendo & Omittendo.

54. Com-

54. *Committendo* quidem, quando (ut loquitur Ha- 1 *Committendo.*
fenrefferus) peccati alieni vel autores, vel coadjutores
sumus.

55. Contingit idipsum pluribus modis: I. Con-
fentiendo & approbando, *Act. 8. v. 1: Saulus erat con-*
fentiens in necem Stephani. Item *Act. 22. v. 20. Rom. 1. v. 32.*
II. Consulendo & suadendo: Talis pessimus consul-
tor fuit Achitophel, *2. Sam. 16. v. 23: Item 17. v. 1. & 14.*
Item Bileamus, qui Moabitarum regi consilium de Is-
raëlis ad obscœna sacra invitandis suggesserat. *Num.*
24. v. 14. Num. 25. v. 2: Item 31. v. 16. Item Caiphaz *Job. 11.*
v. 49. III. Jubendo & mandando: quando nimirum
ex mandatis superiorum aliquid mali perpetratur. Sic
Pharao per puerperas necabat infantes Hebræorum,
Exod. 1. Sic Herodes mandato suo & decreto occidebat
bimulos & minores, *Matth. 2: Videatur etiam 2. Sam. 11.*
v. 15. ibid. 12. v. 9. 1. Reg. 21. v. 10, 12, 19. Marc. 6. v. 27. IV. Ex-
cusando, defendendo & laudando, *Esa. 5. v. 20. Ezech. 13.*
v. 18. Syr. 30. v. 11. V. Quovis modo participando *Psal. 50.*
v. 18. Esa. 1. v. 23. Prov. 29. v. 24: Qui participat cum fure,
odio habet animam suam, maledictionem audit & non an-
nunciat. Ex quo vel desumptum est, vel consentit illud
Phocylidis: ἀμφοτέρω κλέπες, καὶ ὁ δεξάμενος, καὶ ὁ
κλέψας.

56. Deinde *omittendo*, quando officium nostrum, 2. *Omitten-*
quo peccata debebant inhiberi & puniri, negligimus. *do.*

57. Contingit illud potissimum duobus modis: *in-*
tempestivo silentio; deinde *nimiâ lenitate & conniventia*.

58. *Intempestivum silentium* est, quando illi, quibus *Intempesti-*
officii ratione incumbit docere, monere, corrigere, ubi *vum silen-*
doctrinâ, admonitione, vel correctione opus est, ta- *tium.*
cent & connivent, *Levit. 5. v. 1. Prov. 29. v. 24. Esa. 56. v. 10.*
58. v. 1. Tbren. 2. v. 14. Ezech. 3. v. 17. & 33. v. 7, 8.

59. Ni-

Nimia lenitas & conniventia.

59. *Nimia lenitas & conniventia est, quando id, quod autoritate nostrâ & officio emendari & vindicari debebat, dimittitur impunitum. Nimia igitur hæc lenitas ut plurimum spectat magistratus, parentes, & præceptores, qui munus suum negligenter exequentur, 1. Sam. 3. v. 13. c. 4. v. 18. 1. Reg. 1. v. 6. 1. Reg. 20. v. 42. Jerem. 48. v. 10. Rom. 13. v. 4.*

Peccatum manifestum.

60. Porro *peccatum manifestum* dicimus, quod eo inest peccatori modo, ut simul incurrat in oculos vel sensus aliorum, ita ut de eo publica fiat fama.

Peccatum occultum.

61. *Peccatum occultum* dicimus, quod clanculum ab hominibus perpetratur, & summo studio tegitur. De peccato hoc loquitur Zophar. Job. 20. v. 11: *Ossa ejus implebuntur vitijs occultis ejus.* Videatur Job. 31. v. 33. Eph. 5. v. 12. Paulus 1. *Timoth. 5. uno versu, nempe 24. tam occulta, quàm manifesta coniungit, quando inquit: Quorundam hominum peccata antè manifesta sunt, præcedentia ad iudicium: quosdam verò & subsequuntur.* Videatur *Ambros. super hunc locum Tom. 5. pag. 408.*

62. Cæterùm quatenus subiecto, in quo hæret peccatum, accidit *intentio*, dividitur illud *in voluntarium & Non-voluntarium.*

63. Augustinus in *lib. 83. quest. c. 26. Tom. 4. Col. 538.* hanc distinctionem aliis exprimit verbis; nempe dicit; *alia peccata esse malitiæ, alia imperitiæ, alia infirmitatis.*

64. Quæ itaq; nobis dicuntur *voluntaria*, Augustino dicuntur *malitiæ peccata*: quæ nobis *Non-voluntaria*, Augustino sunt *imperitiæ & infirmitatis.*

Non-voluntaria peccata dantur.

65. Esse autem quædam peccata & rectè dici ea *Non-voluntaria*, hoc est, non omnia voluntatis assensum & deliberatum consilium requirere contra Pontificios seqq. probamus fundamentis: I. Quia sæpius peccata

cx

ex ignorantia perpetrantur, ut probabitur theſi 70: ubi autem ignorantia est, ibi non potest esse verus voluntatis assensus. I I. Quia pii sæpius agunt, quod non volunt, quemadmodum de seipſo testatur Paulus Rom. 7. Quod autem non volumus, id præter & contra voluntatem fit. I I I. Quia pii sæpius peccant sine intelligentia: Ergo etiam sine voluntate: quia nihil possumus velle, nisi sciamus, quòd velimus. Antecedens est manifestum ex Psalm. 19. v. 13. *Delicta quis intelligit? Ab occultis munda me.*

66. *Voluntaria* itaq; peccata sunt, quæ ἐκ προαιρέσεως, *Voluntaria* ratione & conscientia vel maximè reclamante, perpetrantur. De peccato hoc loquuntur hæc & similia scripturæ dicta Num. 15. v. 30: *Anima, quæ per superbiam aliquid commiserit, peribit de populo suo.* Hebr. 10. v. 27: *Voluntariè peccantibus nobis jam non relinquitur pro peccatis hostia.* &c.

67. *Peccata Non-voluntaria* sunt, quæ vel ignorantia, *Peccata Non-voluntaria* vel certè imbecillitate quadam perpetrantur.

68. Sunt igitur *peccata* hæc duplicia: alia sunt im- *luntaria que?* peritia seu ignorantia alia infirmitatis. *Sunt duplicia.*

69. Tenendum autem, quod ignorantia sit duplex: *Ignorantia duplex.* alia enim est ἀγνοια βελητη, quæ est affectata ignorantia (2. Pet. 3. v. 5.) & nullam admittit exceptionem. *Videatur Justin. Martyr. quæst. 140. fol. 256. N. 377.* Quia igitur voluntaria est, huc non pertinet: Sed peccata, quæ ex illâ fluunt, ad voluntaria referenda sunt: Alia est ἀγνοια ἀνύσι, quæ est simplex & non-voluntaria. *Videatur Justin. Martyr. Resp. ad Orthod. quæst. 108. fol. 280. N. 358.* Peccata igitur, quæ ex hac fluunt, huius sunt loci.

Peccata i- 70. De peccatis hisce per ignorantiam commissis, loqui-
gnorantia. tur scriptura Num. 15. v. 22. & seqq. & 1. Timoth. 1. v. 13.
De se inquit Apostolus: *Qui prius eram blasphemus &
persecutor & violentus: Sed misericordiam adeptus sum,
quòd ignorans fecerim per incredulitatem. Videatur eti-
am Psalm. 19. v. 13, 14. Psalm. 90. v. 8. &c.*

Peccata in- 71. Peccata infirmitatis sunt, lapsus piorum, de qui-
firmitatis. bus dicitur, quòd justus de die septies cadat. Item Apo-
stolus ad Galat. 6. v. 1. hortatur ad charitatem erga hoc
modo delinquentes, inquit: *Fratres, & si praoccu-
patus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui Spirituales e-
stis, instaurate bujusmodi Spiritu mansuetudinis.*

Divisio ab 72. Ab eventu peccata dividuntur in venialia & mor-
eventu. talia.

Omnia pec- 73. Circa quam divisionem initiò tenendum venit,
cata suâ quòd omnia peccata, etiam minima & ipsâ venialia
naturâ sunt suâ naturâ & per se considerata sint mortalia iuxta il-
mortalia. lud Rom. 5. v. 23: *Stipendium peccati mors est: & omne
peccatum maledictione subest, Deut. 27. v. 36. Gal. 3. v. 10.
Nec non quicquid lex mandat, ejus ne jota sine maledictio-
ne immutare potest, Deut. 5. v. 32.*

74. Non igitur, rectè dictante Luthero, peccata
penes substantiam facti, seu iuxta differentiam pec-
catorum admissorum, sed penes personam seu pro-
pter differentiam peccatorum admittentium, in ve-
nialia & mortalia distinguuntur, idque ex Johan. 3.
vers. 36.

Venialia 75. Venialia igitur peccata sunt adhærentes imbe-
peccata. cillitates humanæ, quæ agnitæ ac repressæ cum fide
quæ sub-

subsistunt. Suntq; aut cogitationes & affectus, aut ignorantia non affectata, aut actio non malitiosa.

76. *Venialia* ergo dicuntur à *venia*, non quidem, ut *Vnde dicitur* patet, quia per se & suâ naturâ sint veniâ digna; verum *cantur.* quòd sint venialia per **CHRISTUM**, nempe, ignoscantur propter impetratam remissionem; Num. 15. v. 28: *Sacerdos animam illam reconciliabit, impetrabitq; ei VENIAM.* Psalm. 31. v. 1. *Beati, quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum, &c.*

77. Dicuntur etiam peccata hæc *Non-regnantia.* *Non-re-* Nam licet peccata hæc sint in regeneratis, iuxta illud: *gnantia.* *Justus de die septies cadit; pravis concupiscentiis & affectibus carnis, quantum in hac imbecillitate fieri potest, Spiritus Sancti gratiâ resistunt.*

78. De peccatis hisce, quatenus *Non-regnantia* dicuntur, passim loquitur Apostolus Paulus Roman. 6. vers. 12: *Non REGNET in mortali vestro corpore, ut obediat ei in concupiscentijs suis; Roman. 8. vers. 14. Si Spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. Gal. 5. v. 24. Qui sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum affectibus & concupiscentijs.*

79. Dicuntur etiam eodem sensu *Non-dominantia* *Non domi-* Genes. 4. vers. 7: *Peccatum cubat in foribus: SUB nantia.* *te sit appetitus ejus, & tu DOMINERIS ei.* Psalm. 119. vers. 133: *Gressus meos dirige in verbo tuo, & ne dominetur mihi ulla iniquitas. Roman. 7. vers. 14: Peccatum vobis non dominabitur.*

80. Justinus Martyr *in Resp. ad Orthod. quest. 141.* συγ-
γνώστην ἀμαρτίαν vocat peccatum veniale.

Peccatorū
venialium
subiectum.

81. Ex quibus omnibus intelligitur, *subiectum* ho-
rum peccatorum non esse omnes homines, sed tantum
renatos, qui recta & remissa habent peccata, idcirco q; Deo
per fidem reconciliati affectibus carnis resistunt, ne
contra conscientiam labantur.

Peccatum
mortale
duplici
modo di-
citur.

82. *Peccatum mortale* ita dicitur, ut quodammodo
intelligitur ex thesi 73. duplici respectu; *Primo* absolu-
tè in se & suâ naturâ, atq; eo modo omnia peccata sunt
mortalia, hoc est, reddunt hominem morti & damna-
tioni obnoxium: Uti probant id dicta ibi allegata.
1. *Deinde* peccatum dicitur mortale respectu conditionis
2. personæ, cui inhæret: quatenus nempe homo non ha-
bet recta peccata, sed à Deo averfus non tantum pec-
catis non resistit, verum potius peccandi quasi artem
exercet: quo sensu etiam peccatum *regnans* dicitur,
quia imperium in hominem obtinet, quatenus nempe
homo assentiendo sese ei submittit, & eius fit servus.
Huc pertinet illud Apostoli Rom. 6: *Agnoscitis, cui si-
stis vos ipsos servos ad obediendum, ejus servi estis, cui o-
beditis, vel peccati ad mortem, vel obedientia ad justitiam.*

Mortale
veniale
quomodo
opponitur.

83. Atque hoc respectu in divisione hac peccatum
mortale veniale opponitur: & est omne illud, quod per
fidem in CHRISTUM non est remissum rectum vé. *Ve-
niale* verò (ut constat ex præcedentibus) *quod rectum*
est, juxta illud. Rom. 8: *Nulla nunc condemnatio bis, qui
sunt in Christo Jesu.* Et Psalm. 32: *Beati, quorum remissa
sunt iniquitates.*

Mortale
ecc. atum
vid.

84. Peccatum igitur mortale est, quod simul eum fi-
de non subsistit. Quocirca excusa fide nisi poenitentia
adi

ad frugem redeat, morti, hoc est, damnationi addicit.
Catalogum horum peccatorum pertexit *Paulus Rom.*
11. v. 28. & seqq. 1. Cor. 5. v. 6, 11, 12. 1. Cor. 6. v. 9, 10. Gal. 5. v. 19.
& seqq. Eph. 5. v. 3. & seqq. Coloss. 3. v. 5. 1. Timoth. 8. v. 9, 10.
2. Timoth. 3. v. 34. Rom. 8.

85. *Subiectum* huius peccati esse possunt *omnes ho-* *Subiectum*
mines: Quandoquidem utroque locum habet, cum in *huius pec-*
hominibus nondum renatis sive ethnicis, tum etiam *cati.*
in ipsis renatis, qui per apostasiam in incredulitatem
prolabuntur.

86. In hominibus *non renatis* mortalia dicuntur *o-* *r. Non re-*
mnia peccata, etiam levissima, nempe quæ singula *nati.*
mortem æternam merentur. *Qui enim talia agunt, di-*
gni sunt morte, Rom. 1. v. 32. Et quicquid non est ex fide,
peccatum est; Rom. 14. Item: Sine fide impossibile est pla-
cere Deo, Hebr. 11. v. 6. Et infidelibus nihil est mundum, sed
inquinata sunt eorum & mens & conscientia; ad Tit. 1. v.
15; & Joh. 3. v. 36. expressè dicitur: Qui non credit in fi-
lium, NON VIDEET VLTAM; sed ira Dei manet super
eum, &c.

87. Deinde *renati*, quando assentiuntur errori, in *2. Renati.*
fundamentum doctrinae impingenti, vel grave aliquod
contra conscientiam admittunt flagitium, peccatum
quoque mortale perpetrasse reverè dicuntur: Et voca-
tur peccatum hoc, peccatum contra conscientiam.
Quod non idem est cum peccato in Spiritum Sanctum
sed latius patet: quandoquidem omne peccatum in
Spiritum Sanctum est peccatum contra conscientiam;
verum non contra, omne peccatum contra conscien-
tiam est peccatum in Spiritum Sanctum: alioquin &

David & Petrus, & quicumq; aliquid contra conscientiam peccârunt, in Spiritum Sanctum peccassent.

88. Quòd autem renati quoq; interdum huiusmodi peccatis inficiantur, colligitur inde, quòd ad renatos Apostolus Paulus scribat: *Qui talia faciunt, digni sunt morte, Rom. 7. v. 5. Rom. 8. v. 13. Item Jacob. 1. v. 15. Johannes quoq; 1. Epist. 5. v. 16.* Deinde, quod adhuc majus est, excutiunt Spiritum Sanctum, fidemq; cum bonâ conscientia exterminant, *2. Corinth. 13. vers. 5. 1. Timoth. 6. vers. 10. 2. Timoth. 2. vers. 18. 1. Timoth. 1. vers. 19. 1. Timoth. 5. v. 8. 1. Joban. 3. vers. 6. 1. Cor. 3. v. 16, 17. & cap. 6. v. 15. 2. Cor. 6. v. 16. 1. Cor. 5. v. 2.*

3. Electi
ipfi.

89. Imò peccata hæc mortalia *in ipsos electos* cadunt. Quandoquidem singulis hominibus verè mortalia sunt, neque absolutâ prædestinatione, ut quidem nonnulli statuere videntur, sed verâ pœnitentiâ fiunt venialia.

Probatur:
1. Inductio-
ne.
Adam.

90. Quod probo: Primùm *Inductione*; deinde *Syllogismo*. *Inductio* hæc est: Primùm *Adam* fuit prædestinatus & postea salvatus: Nam inter hæreticos numeratus est Tatianus, qui Adamum salvatum inficiabatur. *Iren. lib. 1. c. 31. Epiphan. hæres. 46. Augustin. de hæres. c. 25: Qui tamen mortale peccatum commisit, Gen. 1. Rom. 5.*

Aaron.

91. Deinde Aaron erat electus & salvatus: nihilominus peccatum mortale committebat, consentiendo in fufuram vituli aurei, *Exod. 32. v. 2, 4, 31.*

Israélite.

92. Tertiò: *Israélite* erant populus **DEI**, erant nihilominus ingrati: quemadmodum illis ingratitude peccata obiiciuntur, *Ezech. 20. vers. 8, 13, 21, 30. &c.*
dein-

deinde juraverant per Idola, *Amos. 8. vers. 14. Sir. 23. vers. 15.*

93. Quartò: *David* fuit electus & prædestinatus, *David.*
1. Reg. 18. vers. 13. Psalm. 89. vers. 21, 29. Esai. 11. vers. 1. Actor. 13. vers. 22: & postea salvatus *Luc. 13. vers. 28.* Ubi omnes Prophetæ dicuntur salvati. Atqui & *David* Prophetæ fuit. *Ecclesiast. 47. vers. 7, 13.* Verùm commisit is adulterium *2. Reg. 11. vers. 4.* & homicidium, *ibid. v. 18.* Quæ certè sunt peccata mortalia, nec cum fide subsistunt, ut testatur *Apostolus Roman. 8. Ephes. 5. vers. 3, 19. Psalm. 51.*

94. Quintò: *Petrum* prædestinatum & salvatum *Petrus.* esse, quis negabit, vel dubitabit? At hic **CHRISTUM** abnegavit, & quidem ter, *Matth. 26. vers. 69, 72. Luc. 22. vers. 55. Joban. 18. vers. 25.* Verùm abnegatio talis est peccatum mortale, nec potest cum fide subsistere, id quod patet ex contrario, *Roman. 10. vers. 9. Matth. 10. vers. 3, 33. Luc. 12. vers. 8. 2. Timoth. 1. vers. 8. Et ex loco Ezechielis cap. 18. vers. 24. & 26.*

95. Ex quâ inductione quid manifestius, quàm peccata mortalia non censenda esse venialia ratione electionis sive prædestinationis? Qui enim talia committunt, asserente Apostolo, regnum **DEI** non possidebunt.

96. Syllogismis & rationibus ita pugnamus: I. *2. Syllogis-*
Quod peccatum poenitentiam fit veniale, id ante poe-
nitentiam fuit mortale: At peccatum contra con-
scientiam etiam in renatis & electis poenitentiam fit
veniale. Ergo ante poenitentiam fuit mortale. Et
per consequens, abnegatio **PETRI**, adulterium &
homicidium **DAVIDIS** ante actam poenitentiam
non

non fuerunt peccata venialia, sed mortalia; pœniten-
tiâ verò venialia facta.

97. Major certa est. Minor probatur: quia sine ve-
râ pœnitiâ non fit peccatorum remissio; cum pœ-
nitentia sit ipsa veniæ peccatorum impetratio: quod
nihil est aliud, quàm ex mortalibus in venialium sor-
tem relatio. *Videatur loca Jerem. 5. v. 5. Apoc. 2. v. 16. & 9. v.
20. & 16. v. 11.*

2. 98. Alterum Syllogismum ex oppositis ita forma-
mus: Justus ambulat in præceptis Domini, eiusq; iu-
dicia custodit, ut faciat veritatem, Ezech. 18. v. 19. Sed
iusti, quando abnegant veritatem, ut Petrus, homici-
dium & adulterium committunt, ut David, non am-
bulant in præceptis Domini, neq; faciunt veritatem:
Ergo iusti, quando abnegat veritatem, homicidium
& adulterium committunt, ut Petrus & David, non
sunt iusti.

3. 99. Tertiò. In quos tantùm cadunt peccata venia-
lia, illi non opus habent pœnitiâ: habent enim per
se remissa peccata: At renati & electi opus habent pœ-
nitiâ &c: Ergo in illos non tantùm cadunt pecca-
ta venialia, sed & mortalia.

4. 100. Quartò: Quicumq; semper iusti permanent, il-
lis pœnitiâ est supervacanea: Ratio; Justo enim lex
posita non est: At ex sententiâ nonnullorum renati &
electi semper permanent iusti: Ergo renatis & electis
pœnitiâ est supervacanea. Absurdum: Reclamat e-
nim tota scriptura.

5. 101. Quintò: Ad quos instituuntur adhortationes
de vitandis peccatis contra conscientiam, illi in eiu-
smodi

modi peccata incidere possunt: Atqui ad renatos & electos tales adhortationes instituuntur. Ergo. Minor probatur Rom. 6, 7, 8. 1. Cor. 5. & 6. 1. Petr. 1. &c.

102. Sextò. Idem colligitur ex hisce & similibus dictis. Ezech. 33. v. 12. Tu autem, fili hominis, dic ad filios populi tui: *Justitia justus non eruet eum die, quo prevaricatus fuerit. Et ibid. v. 13: Quum ergo dixero justo; vivendo vives: & confusus justitia sua fecerit iniquitatem, omnes justitia ejus non memorabuntur; sed propter iniquitatem suam, quam fecit, morietur. Sic Rom. 8: Si secundum carnem vixeritis, moriemini. 2. Petr. 2. A quo quis superatus est, huic etiam in servitutem adductus, &c.*

103. Conclufum itaq; esto; In renatos & electos verè mortalia peccata incidere. Quod quidem alii ob suum, nescio quale, ἀμεταμέλητον & absolutum prædestinationis decretum pernegant. Conclusio.

104. Porro homo ita per apostasiam in incredulitatem prolapsus, aut est *resipiscens*: aut *non resipiscens*.

105. Resipiscentis personæ peccata sunt *remissibilia*: Quandoquidem ob actam poenitentiam veniam consequuntur. Pertinet huc dicta Scripturæ. Pauli ad Roman. 5: *Gratia exuberat supra peccatum.* Ezech. 33: *Vivo ego, nolo mortem peccatoris.* Ad quem locum Tertull. in libro de poenit. sic annotavit: *Vivo dicens, cupit sibi credit. O beatos nos, quorum causâ Deus jurat: o miserimos nos, si nõ juranti Domino credimus.* Matt. 11. *Venite ad me omnes.* Et Marc. 9: *Credenti omnia sunt possibilia.* Peccata remissibilia.

106. Non resipiscentis personæ peccata sunt *irremissibilia*, nempe æternam damnationem inferentia. Peccata irremissibilia.

107. Irremissibile peccatum, vel est quodlibet, ob finalem impœnitentiam, vel est peccatum in Spiritum Sanctum. Duplicia.

108. De illo intelligi potest oratio illa tristissima, quâ DEUS Prophetæ Esaiaæ mandat. Esa. 6. inquit: *Vade, & dic populo isti, audiendo audite, & ne intelligatis, videntem impœnitentiam.* Ob finalem impœnitentiam.

D

do vi-

do videte, & ne cognoscatis, excaca cor populi hujus, & aures
aggrava. Hanc enim luctuosissimam sententiam testa-
tur CHRISTUS impleri, dum multis frustra prædicatur
verbum DEI, *Matth. 13. Marc. 4. Luc. 8.*

2. Peccatū
in Spiri-
tum S.
Cur ita di-
catur.

109. Peccatum in Spiritum Sanctum est agnitæ veritatis
voluntaria, pertinax, & malitiosa impugnation.

110. Ubi circa definitum tenendum, quòd non dica-
tur peccatum in Spiritum S. duntaxat respectu tertiæ
personæ divinitatis, vel essentiæ Spiritus S: Quando-
quidem nullum omninò peccatum committi quit ad-
versus Spiritum S. quin eodem etiam offendatur Pater
& Filius: Et contra; nihil peccatur contra Patrem &
Filius, quo non simul lædatur Spiritus S. Accepit igitur
denominationem hanc ratione & respectu peculia-
ris effectus seu operationis, quæ Spiritui S. singulariter
tribuitur; quòd homines regeneret, & de veritate do-
ctrinæ cœlestis intrinsecus in cordibus hominū teste-
tur. Hoc igitur peccatum committentes, ipsius Spiri-
tus S. testimonio interno, quo in conscientia suâ de
veritate convicti sunt, scientes & volentes pertinaciter
resistunt; *Actor. 7. v. 51.*

Vocatur
Peccatum
ad mortem.

111. Johannes κατ' ἄποχην vocat peccatum ad mortem,
pro quo non sit orandum, *1. Joh. 5. v. 16.* Augustinus vo-
cat æternum, inexpiabile, insolubile, IRREMISSIBILE pec-
catum: idq; autoritate Christi, qui *Matt. 12. v. 31.* inquit:
*Omne peccatum & blasphemia remittetur hominibus, Spiri-
tus autem blasphemia non remittetur. Et quicumq; dixerit
verbum contra filiū hominis, remittetur ei, qui autē dixerit
contra Spiritū S. non remittetur ei neq; in hoc seculo neq; in
futuro: vel, ut Marci cap. 3. v. 29. phrasīs hęc explicatur,
non habebit remissionē in æternū, sed reus erit æterni judicij.*

Est irre-
missibile:
Quomodo.

112. Hoc verò nomen non inde sortitum est, quòd suâ
naturâ aut magnitudine sit irremissibile, aut nullo mo-
do remitti possit. Minimè gentium: Quandoquidem
Chri-

Christus propitiatio factus est pro Totius mundi delictis; sed quòd sacrificium aut medium, iuxta Epistolam ad Hebr. c. 10. v. 26. non extet, præterquam hoc unicum, quod DEUS nobis in Christo monstravit, Act. 4. v. 12. Esa. 45. v. 23. Quia igitur blasphemi illi scientes id alpernantur, finaliterq; recipere nolunt; quid aliud restare potest, quàm ut in peccatis suis perpetuò pereant? Job. 3. v. 36. Voluntarie enim peccantibus post acceptam notitiam veritatis jam non relinquitur pro peccatis hostia, Hebr. 10. v. 26.

113. In definitione dicitur, quòd sit *agnitæ veritatis voluntaria & pertinax negatio*. Quo distinguitur à simplici blasphemia, quâ quis ex ignorantia veritatem cœlestem persequitur, eandem, si modò cognovisset, totis animis veneraturus. Eiusmodi blasphemus & persecutor gravissimè quidem peccat: non tamen in Spiritum Sanctum blasphemus esse dicitur, cum ministerio verbi sciens & volens nunquam sese opponeret. Talem se fuisse Paulus ipse fateatur 1. *Timoth. 1. v. 13: Qui blasphemus fui & persecutor & contumeliosus: sed misericordiam consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate.*

Quomodo
à simplici
blasphemia
distingua-
tur.

114. De grandi verò hoc delicto, si forsan in hac vitâ judicari potest; id tamen fieri nequit, nisi peccatore vitâ defuncto, iuxta illud August. Epist. 50. Tom. 2. Col. 229. *Hoc tantam grande peccatum non probatur ab aliquo commissum, nisi cum de corpore exierit.*

Quomodo
de eo sit
iudican-
dum.

115. Est enim peccatum hoc cum finali induratione coniunctum, ut testatur iterum Augustinus ibid. inquit: *Peccatum in Spiritum Sanctum est duritia cordis usq; ad finem hujus vitæ, quâ homo recusat in unitate corporis Christi, quod vivificat Spiritus Sanctus, remissionem accipere peccatorum. Et lib. de verâ pœnit. Tom. 4. Col. 1038. ait: Soli peccant in Spiritum Sanctum, qui impœnitentes existunt usq; ad mortem.*

116. Tandem errores hîc vitandi sunt. Primus. Stoico-

Errores.
1.

contendebant. *August. lib. Epistol. Epist. 29. tom. 2. pag. 112. c. li.*
contra mendacium ad Consentium cap. 15. tom. 4. pag. 49. B. li. de
heresib. ad Quodvult deum tom. 6. pag. 30. C.

2. 117. Secundus etiam Jovinianitarum est, hominem baptisate regeneratum peccare non posse, *August. ibid.*
3. 118. Tertius Carpocratianorum est furor, qui docebant, peccata omnia facienda, si cœlum velis ascendere. *Vide August. lib. de heres. ad Quodvult deum tom. 6. pag. 14. heres. 7.*
4. 119. Quartus Manichæorum, qui peccatorum originem non libero arbitrio voluntatis, sed substantiæ tribuunt gentis adversæ: quam dogmatizantes esse hominibus mixtam, omnem carnem non DEI, sed malæ mentis perhibent esse officium, quam à contrario principio DEO coæternum esse aiunt. Verba sunt *Augustini loco jam allegato, heresi 46. pag. 246. B.*
5. 120. Quintus Novatianorum est, qui renatis in mortalia peccata prolapsis pœnitentiæ viam præcidunt.
6. 121. Sextus error Calvinianorum est, qui, 1. negant, peccatum mortale renatis inesse posse. 2. Docent peccata mortalia in renatis saltem ante conversionem dari. 3. Iterum negant, peccata contra conscientiam fidé excutere.
7. 122. Septimus error Sacrificulorum est, qui 1. cogitationes & concupiscentiam peccatorum numero eximunt. 2. Peccata venialia non personæ renatæ ratione & respectu, sed ex suâ naturâ talia tam ieiunè, quam impiè statuunt. 3. Splendidè mentiuntur, quando ex eo, quòd renatorum opera imperfectiõis arguimus, nobis hoc παράδοξον assuunt, ac si iustorum opera coram DEO mortalia peccata iudicaremus. 4. Prætoriâ autoritate crocitant, peccatum non esse nisi voluntarium.
8. 123. Octavus error est de peccato in Spiritum Sanctum, de quo videatur *Augustinus libro Expositionis Epistole ad Romanos inchoatæ Tom. 4. Col. 1184.*

F I N I S.

Theol. ev. Dogm. 68. 11

Datum